

Helgenfigur fra Østerild

af Charlotte Boje H. Andersen

Blandt de talrige detektorfund, der hvert år indleveres til museet og gør os klogere på egnens historie, er der genstande, som på grund af deres form, type, materiale eller fundsted skiller sig ud af mængden. Et eksempel på sådan et fund er den lille, 5 cm høje emaljefigur, der stammer fra en mark syd for Østerild. Allerede ved første møde gjorde figuren indtryk, og efter konservering kan vi for alvor nyde forgyldningen og de fine farver samt figurens ansigtsudtryk.

Figuren er støbt i bronze og udformet som en overkrop, formentlig en mand. Med forgyldning og blå, grøn og rød emalje er kroppens og dragtens detaljer markeret. Han står med armene skråt ind over brystet, og især den øverste hånd fremstår tydeligt med fingre. Klædedragten er en blå kappe, og måske holder han en grøn og rød bog mellem hænderne; en genstand der understreger hans status som helgen eller apostel. Hans ansigt er lidt medtaget; noget af næsen mangler, men til gengæld er de to øjne i form af sorte sten/glas fine og velbevarede. Håret er kun svagt antydet og sidder tæt til hovedet med en midterskilning. To nittehuller viser, at han har været monteret på noget – et relikvieskrin eller et krucifiks.

Figuren er fremstillet i Limoges i Frankrig, hvor der var en stor produktion af religiøse kunstgenstande, som distribueredes til hele Europa. Dateringen er ca. 1250-75. Der er fundet figurer af denne type flere steder i landet, men de forekommer ikke hyppigt blandt detektorfundene.

Vi kan af gode grunde ikke vide, hvorfor figuren endte i jorden ved Østerild. Men fundstedet er forholdsvis tæt ved kirken, og tilknytningen til kirken er uomtvistelig. I middelalderen var kirkerne viet til en

helgen, og små efterladenskaber af disse hellige personer – de såkaldte relikvier – havde en stor betydning i den katolske kirke. Nogle steder var der fornemme relikvieskrin eller krucifikser med forgyldning og emalje, men de er kun i sjældne tilfælde bevaret. Med reformationen røg helgenbillederne ud af kirken, og i Østerild kunne det se ud, som om de bogstaveligt talt er kastet møddingen, som siden blev spredt ud på marken.